

1978

grote Maaskantprijs

Ruud Brouwers namens Stichting Wonen
Tijdschrift 'Wonen TA/BK'

JURY

G. van der Flier
Jean Leering
Cry Stellweg
Geert Bekaert
Max van den Berg

READER

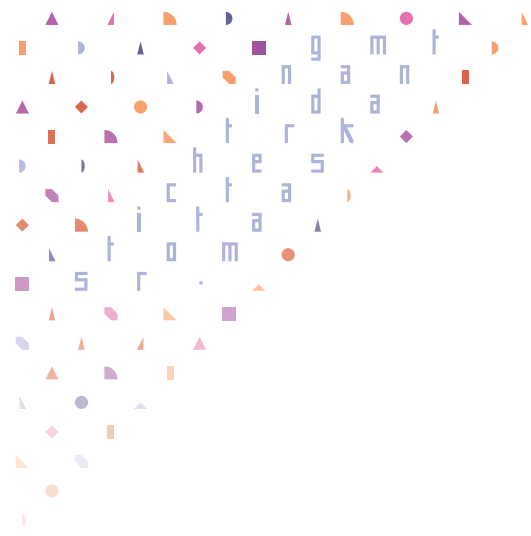
I. Roding

JURYRAPPORT

Grote invloed op de landelijke discussie

In een paar gevallen van het toekennen van de Rotterdam Maaskantprijs heeft de jury een gewetensstrijd moeten voeren voordat de keuze was gemaakt. Zo ging dat direct al in 1978. Niet verwonderlijk. Maaskant had zijn prijs in het leven geroepen, er was nooit eerder iemand geweest die deze prestigieuze nationale architectuurprijs had gekregen en belangrijke overwegingen als precedentwerking, exacte bedoelingen van schenker en een mer à boire aan potentiële kandidaten vochten om voorrang. Het juryrapport doet daar ook omstandig verslag van. Het is niet een kwestie van een paar kandidaten die worden voorgesteld en waar met wat wederzijdse uitwisseling van argumenten voor de juryleden snel richting in komt, nee, het is een serie ampele discussies. Het juryrapport gaat voor driekwart over de aanloop tot de keuze, de uiteindelijke keuze en deze eerste keer ook over de kritiek van buitenstaanders op dat advies. Het feit dat men in het juryrapport op al deze zaken zo uitvoerig ingaat, vertelt impliciet hoezeer men nog zoekende is. Op zich informatief voor alle latere jury's om te lezen, omdat het voor hen 'leering ende vermaeck' kan zijn. Vermaak, omdat naarmate er vaker een prijs wordt toegekend, de worsteling van deze voorgangers begrijpelijker is. Lering, omdat een aantal argumenten kan worden overgenomen en men ook discussies met 'de buitenwereld' laat voor wat ze zijn. Latere jury's begrijpen dat deze debatten niet publiekelijk hoeven te worden gevoerd, dat het hooguit een zaak is tussen jury en bestuur, zoals onder meer in het jaar 1996. Openheid van zaken kan men ook achteraf geven.

In het juryrapport van 1978 is onder meer te lezen: in een reeks van vergaderingen en door bestudering door elk van haar leden van een steeds groeiende papierwinkel, heeft de jury zich beijverd tot een advies te komen dat in zo hoog mogelijke mate voldoet aan de criteria. Bij bestudering van het materiaal is ons gebleken dat er relatief een groot aantal instellingen, personen of groepen van personen is dat zeker in aanmerking zou komen. De jury heeft gezocht naar een kandidaat die aan zoveel mogelijk van die criteria tegelijk voldoet. Dit streven leidde uiteindelijk tot het door ons unaniem genomen besluit te adviseren de prijs toe te kennen aan de Stichting Wonen en haar uitgave, het tijdschrift Wonen TA/BK. Naar onze overtuiging heeft deze stichting grote invloed uitgeoefend op de landelijke discussie, het initiëren van en het

ruimte bieden aan het denken over de gebouwde omgeving.

De Stichting Wonen verwezenlijkt haar ideeën door middel van vier activiteiten: het bijeenbrengen van documentatie die voor iedereen toegankelijk is; de uitgave van Wonen TA/ BK; het organiseren en houden van tentoonstellingen; en het opzetten van gerichte projecten.

De Stichting streeft naar de ontwikkeling van een algemeen inzicht op het gebied van architectuur, stedenbouw, beeldende kunst, landschapsarchitectuur en ruimtelijke ordening, op theoretisch en praktisch niveau. De waardering van de jury ging uit naar de kwaliteit, de profilering en de verscheidenheid van de activiteiten. Met name de stimulerende en tegelijkertijd samenbindende functie van Ruud Brouwers in de geschiedenis van zowel de Stichting Wonen als het tijdschrift Wonen TAIBK vindt men zeer belangrijk. 'Daarbij is ook gebleken dat de opmerkelijke continuïteit voor een belangrijk deel is toe te schrijven aan de wijze waarop deze coördinator de uitoefening van zijn taak beleeft.'

Kritiek die na het bekend worden van het adviesbesluit is geuit, noopt de juryleden zich te verantwoorden. Dat doen ze uitgebreid. In de eerste plaats over het feit of de kandidaat wel voldoet aan het omschrevene in de statuten. En, nadat er gesuggereerd is dat er sprake kan zijn van vriendjespolitiek, connecties of relaties bij het bepalen van de keus, met een rechtvaardiging: 'Toen onze werkzaamheden uit het stadium van het zoeken en bijengaren overgingen naar het stadium van het kritisch schiften en het opstellen van een 'groslijst', werden wij geconfronteerd met het probleem, dat enige van de instellingen die we aanvaardbaar achtten, in een persoonlijke sfeer gelieerd waren aan hetzij leden van het bestuur, hetzij leden van de jury, hetzij aan de persoon van de reader. Hoewel volgens de statuten dergelijke relaties geen uitsluitingsgrond konden vormen.'

Een der critici in de zijlijn merkt op dat het advies van de jury in strijd is met de bedoelingen van Maaskant, dat de prijs een jong en begaafd kunstenaar moet stimuleren. In dat geval, zegt de jury snedig, 'kan het bestuur ons op de rechte weg houden.' Wat ook een keer in later jaren gebeurt. Om zekerheid te krijgen over de bedoelingen van de initiator van de prijs, spreekt men met Maaskant. Hij blijkt geen enkel bezwaar te hebben tegen het toekennen van 'zijn' prijs aan een instelling, waarvan mensen zijn gelieerd met bestuurs- of juryleden of met de reader.